Raadsvoorstel: Z/24/773099/D-922191
Onderwerp: **Raadsvoorstel locaties windenergie RES Alblasserwaard**

Datum: 11 juni 2024
Portefeuillehouder: Mark de Boer
I&O: 5 juni 2024
B&A / Raadsvergadering: 27 juni / 9 juli 2024
Opsteller: RES-organisatie Alblasserwaard, Steenbergen, M. van
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:

Locaties windenergie RES Alblasserwaard

Voorstel:

Wij stellen u voor:

1. Gelet op de uitkomsten van de windverkenning, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland te verzoeken om de locaties S en J als voorkeurslocaties op te nemen in het omgevingseffectrapport, waarin ook alle in het voorstel genoemde windlocaties worden meegenomen, en daarmee mee te nemen bij de onderbouwing van de wijziging van de provinciale omgevingsverordening, conform de bestuursovereenkomst.

Aanleiding:

NB: In bijlage 1, Beoordelingsdocument Onderbouwing locaties windenergie RES Alblasserwaard, staat een uitgebreidere aanleiding en besluitvormingsgeschiedenis opgenomen. Hieronder beperken we ons tot de hoofdlijnen.

Achtergrond RES-bod Alblasserwaard
In het nationale Klimaatakkoord is in 2019 afgesproken dat alle Nederlandse gemeenten, provincies en waterschappen in regionaal verband samenwerken aan opwekking van grootschalige hernieuwbare energie op land, via een Regionale Energiestrategie (RES). De gemeenten Gorinchem en Molenlanden, de provincie Zuid-Holland en het waterschap Rivierenland hebben zich verenigd in RES Alblasserwaard. De RES Alblasserwaard 1.0 is medio 2021 vastgesteld door beide gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het waterschap. Het RES-bod van regio Alblasserwaard bedraagt 1150 TJ (ook wel 0,32 TWh) en bestaat uit 51% zon op grote daken en restgronden en 49% windenergie.

Zie ook:
- Gemeenten Molenlanden, Gorinchem, provincie Zuid-Holland, waterschap Rivierenland, Opgewekt! RES Alblasserwaard 1.0, maart 2021. https://www.molenlanden.nl/sites/default/files/2021-04/RES%201.0%20Alblasserwaard.pdf
- Gemeenten Molenlanden, Gorinchem, provincie Zuid-Holland, waterschap Rivierenland, Uitvoeringsprogramma Regionale Energie Strategie 1.0 Regio Alblasserwaard, oktober 2021. https://molenlanden.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/25a84d9b-f694-46fd-9483-bd083d433b24

Windenergie in RES-bod Alblasserwaard
Het deel windenergie (562 TJ) uit het RES-bod wordt ingevuld door 102 TJ windenergie van de drie turbines van Giessenwind en de twee reeds vergunde, maar nog niet gebouwde, windturbines ten noorden van het nog te bouwen bedrijventerrein Groote Haar in Gorinchem (71 TJ). Voor de overige 389 TJ (ongeveer 6 tot 10 grote windturbines) van het windbod zijn twee zoekgebieden vastgesteld in de RES 1.0: A15-Oost en Avelingen. Naast de zoekgebieden zijn aandachtsgebieden vastgesteld, langs weerszijden van de A27 en de noordzijde van delen van de A15. De gemeenteraad van Gorinchem heeft medio 2021 zoekgebied A15-Oost geschrapt, naar aanleiding van een motie over een te hanteren afstandsnorm van 500 meter van windturbines ten opzichte van woningen. In oktober 2022 besluit de Gorcumse raad tot het stoppen van de verkenning in zoekgebied Avelingen omdat zij een te grote impact verwacht op de natuur, het landschap, milieuaspecten en het aangezicht van historische vesting Gorinchem. De provincie Zuid-Holland heeft locatie Avelingen vervolgens wel laten opnemen in de provinciale verordening als mogelijke locatie voor windturbines. Alleen locatie Avelingen biedt onvoldoende ruimte voor het gehele windbod. Er is dus minimaal

een aanvullende locatie nodig.

Bestuursovereenkomst
Om de tijdige realisatie van het gehele windbod te borgen, ondertekenden de besturen van Gorinchem, Molenlanden, provincie Zuid-Holland, waterschap Rivierenland en het Rijk, als grondeigenaar van een deel van locatie Avelingen, in februari 2023 een bestuursovereenkomst, naar aanleiding van het stoppen van de verkenning van locatie Avelingen. Daarin is onder meer afgesproken om tot eind 2023 gezamenlijk te zoeken naar “reële en haalbare” alternatieve windlocaties voor de zoeklocatie Avelingen. Indien deze locatie(s) niet word(t)(en) gevonden, dan is Avelingen de terugvaloptie. In februari 2024 is deze bestuursovereenkomst geactualiseerd, omdat de eerdere bestuursovereenkomst een looptijd had tot december 2023. Een relevante aanpassing in de geactualiseerde bestuursovereenkomst is dat de tijd voor gemeentelijke besluitvorming tot medio 2024 is verlengd. En daarnaast de afspraak dat – mits de gemeenten medio 2024 niet komen tot reële en haalbare alternatieven voor locatie Avelingen die voldoende zijn om het windbod uit de RES 1.0 te halen – het Rijk de verkenning van locatie Avelingen weer opstart en dat de provincie de verkenning van aanvullende locaties start, op basis van een omgevingseffectrapport (OER, voormalige planMER). De geactualiseerde bestuursovereenkomst is als bijlage opgenomen.

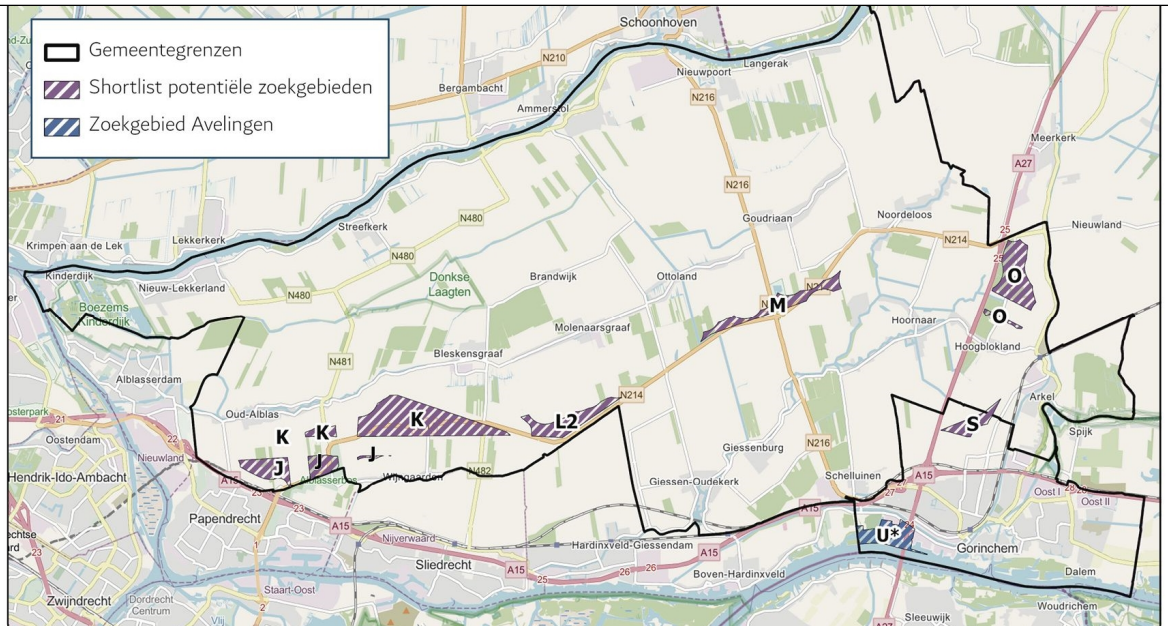
Gemeentelijke uitgangspunten windverkenning
Op 25 mei 2023 hebben beide gemeenteraden uitgangspunten vastgesteld die als kader dienen voor de windverkenning. De uitgangspunten betreffen de onderwerpen communicatie, procesparticipatie, ruimtelijke ordening / landschap, eigendom / financieel rendement en verdiepende onderzoeken. De uitgangspunten vormen voor beide raden een toetsingskader om het verloop van de regionale windverkenning en dit raadsvoorstel aan te toetsen. De uitgangspunten zijn als bijlage opgenomen.

Vaststelling shortlist van zes mogelijke locaties voor windenergie
De gemeenteraden van Gorinchem en Molenlanden hebben respectievelijk november 2023 en januari 2024 een shortlist van mogelijke zoeklocaties voor windenergie binnen de RES Alblasserwaard.[1]

Plek/locatie	Aantal windmolens (indicatief)	Aantal MW (max)	Aantal MWh (indicatief)	Gemeente
J	6	36	113.400	Molenlanden
K	7	42	132.300	Molenlanden
L2	4	24	75.600	Molenlanden
M	5	30	94.500	Molenlanden
O	3	18	56.700	Molenlanden
S	1-3[2]	18	56.700	Gorinchem/Molenlanden

[1] Zie: https://gorinchem.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/fe72ed64-e06c-4149-8474-b94b85b326fd

[2] In het raadsvoorstel van november ’23 stonden voor locatie S nog 1-2 windturbines in de tabel ingetekend, omdat dat toen het maximaal haalbare leek. In verkennende gesprekken met de initiatiefnemers van windpark Groote Haar worden inmiddels meerdere scenario's bekeken, inclusief vervanging van het huidige plan door een scenario met 3 grote turbines.

Ook hebben beide raden in deze besluitvormingsronde een participatieplan vastgesteld en de opdracht aan de colleges gegeven om na afronding van het participatieproces, en van eventuele verdiepende onderzoeken, in Q2 2024 een voorstel voor definitieve zoeklocaties voor windenergie aan beide raden ter vaststelling voor te leggen. Met dit raadsvoorstel geven wij als colleges invulling aan deze laatste opdracht.

Aangenomen amendement en aangenomen moties
De gemeenteraad van Molenlanden heeft bij de besluitvorming over de shortlistlocaties een amendement aangenomen (A2023-18) om Gedeputeerde Staten om een reactie te vragen op de verdere verkenning van de zes shortlistlocaties en haar mening over de geschiktheid van locatie Avelingen. Verder zijn in de Molenlandse raad drie moties aangenomen. Een motie om bij verdere planvorming en participatie voor Molenlanden 4 windmolens als uitgangspunt te nemen die gezamenlijk een capaciteit van circa 24 MW hebben, met duidelijke communicatie naar alle betrokkenen (M2023-20). Verder wil de Molenlandse raad rekening houden met een exploitatieperiode van 20-25 jaar voor windmolens met een sloop- en gebiedsherstelverplichting tegen 2050, en het ontwikkelen van een visie voor hernieuwbare energie zonder grote windturbines vanaf dat jaar (M2023-21). Tot slot roept de raad het college op te garanderen dat de energieopbrengsten van wind- en zonne-energie eerst lokaal worden gebruikt om netcongestie te minimaliseren en leveringszekerheid te vergroten, met een integraal plan van aanpak voor lokale energievoorziening en samenwerking met provincies en netbeheerders (M2023-22). De gemeenteraad van Gorinchem heeft ook een motie aangenomen over lokaal gebruik van opgewekte energie (M378). Daarnaast heeft de Gorcumse raad de motie 'Wind in de zeilen voor Gorinchem-Noord' aangenomen (M379) die oproept om prioriteit te geven aan de onderzoeken om extra windturbines te realiseren in zoeklocatie S en zich maximaal in te spannen zodat Gorinchem haar bijdrage aan het windbod RES. Tot slot is in de Gorinchemse raad een motie aangenomen in lijn met het amendement in de Molenlandse raad.

Reactie Gedeputeerde Staten op raadsvoorstel shortlist
In december hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (GS) bevestigd dat zij zich kunnen vinden in de verdere verkenning van de zes geselecteerde shortlistlocaties. GS geven ook aan dat zij locatie Avelingen nog steeds een geschikte locatie vinden. En daarnaast dat zij de zes shortlistlocaties en Avelingen zullen meenemen in de aanstaande PlanMER (later gewijzigd naar omgevingseffectrapport, OER) voor de herziening van het provinciale Omgevingsbeleid in 2025. Daarmee komen de shortlistlocaties in potentie in aanmerking voor opname in het provinciale omgevingsbeleid. Avelingen is daar al in opgenomen, maar kan worden vervangen door één of meerdere locaties, indien voldoende reële en haalbare alternatieven worden gevonden.

Landelijk hoofdlijnenakkoord PVV, VVD, NSC en BBB

In het landelijke hoofdlijnenakkoord geven de formerende partijen PVV, VVD, NSC en BBB aan “een grote impuls in woningbouw, infrastructuur, bereikbaarheid en de energietransitie” te willen geven. In de paragraaf Energietransitie, leveringszekerheid en klimaatadaptatie geeft men aan de afhankelijkheid van “onbetrouwbare landen” te willen verminderen en te willen inzetten op meer eigen duurzame energieproductie. Men geeft aan zich aan bestaande afspraken te houden. De partijen zetten in op vier nieuwe kerncentrales en meer gaswinning op de Noordzee. Aandacht wordt verder besteed aan energierechtvaardigheid, stabiliteit van beleid en de draagbaarheid, haalbaarheid en uitvoerbaarheid van klimaatbeleid. Specifiek over windenergie geven de partijen aan: “windmolens komen zoveel mogelijk op zee, in plaats van op land, waarbij eerst gekeken wordt naar ruimte voor de visserij.” En “in nieuw te bestemmen gebieden gaat woningbouw, in geval van concurrentie om grond, boven windmolens.” Deze teksten uit het hoofdlijnenakkoord laten nog veel ruimte voor nadere invulling door het nieuwe kabinet en de nieuwe Tweede Kamer, inclusief de doorvertaling naar regionale aanpakken, zoals de RES. We weten al dat het Rijk via een bestuursakkoord in het najaar nadere afspraken met de medeoverheden wil maken over de rolneming en uitvoering van het Nationaal Plan Energiesysteem.

Dit raadsvoorstel: definitieve locaties voor de realisatie van windenergie in de Alblasserwaard
Wij stellen u in dit voorstel gelet op de uitkomsten van de windverkenning, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland te verzoeken om de locaties S en J als voorkeurslocaties op te nemen in het omgevingseffectrapport, waarin ook alle in het voorstel genoemde windlocaties worden meegenomen, en daarmee mee te nemen bij de onderbouwing van de wijziging van de provinciale omgevingsverordening, conform de bestuursovereenkomst. In de ogen van onze colleges houdt u als raden langs deze weg de regie over de locatiekeuze voor de realisatie van het windbod uit de RES Alblasserwaard 1.0.

Ons voorstel is tot stand gekomen op basis van:
- een kwalitatieve beoordeling van uw gezamenlijke uitgangspunten (van mei 2023);
- de uitkomsten van de verschillende sporen van het participatieproces, waaronder de online raadpleging en de talrijke en uitgebreide adviezen van bewonersgroepen en maatschappelijke organisaties;
- het vigerende gemeentelijk en provinciebeleid wat betreft windenergie, milieu, natuur, cultuurhistorie, landschap en ruimtelijke ordening in brede zin;
- de landelijke concept-milieunormen voor windturbines op land;
- de eerdere uitgevoerde technische onderzoeken (van Arcadis);
- aanvullende onderzoeken en voortschrijdende inhoudelijke inzichten sinds begin dit jaar;
- relevante eerdere politieke besluiten en beraadslagingen van uw raden en de provincie;
- de (politieke) inbreng vanuit buurgemeenten;
- en de geactualiseerde bestuursovereenkomst tussen de RES-partners en de rijksoverheid.

In het bijgevoegde Beoordelingsdocument Onderbouwing locaties windenergie RES Alblasserwaard zijn deze elementen samengevat en is op basis daarvan een onderbouwing voor de voorgestelde locaties opgenomen. We hebben gekozen voor een kwalitatieve onderbouwing, net als in de vorige besluitvormingsstap van longlist naar shortlist.

Beoogd effect:

1. Het voor 2030 fysiek realiseren van het onderdeel windenergie uit het RES-bod van de regio Alblasserwaard uit 2021, zoals in dit bod overeengekomen door de gemeenteraden van Molenlanden en Gorinchem, Provinciale Staten van Zuid-Holland en het Algemeen Bestuur van waterschap Rivierenland. En middels de realisatie van deze windenergie bijdragen aan de CO_2-reductie die is afgesproken in het Nationale Klimaatakkoord en vastgelegd in de Klimaatwet.
2. Het zoveel mogelijk beschermen van het kenmerkende open polderlandschap van de Alblasserwaard en de rijke omgevingswaarden die wij daarin koesteren.
3. Een grote stap zetten naar een betrouwbaar CO_2-neutraal Alblasserwaards energiesysteem van de toekomst, waarin substantiële opwekking van hernieuwbare energie in de eigen regio, uit verschillende bronnen, een cruciaal element is voor energiezekerheid en prijsstabiliteit.
4. Duidelijkheid creëren naar bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, grondeigenaren en Provincie Zuid-Holland over welke locaties de gemeenten Molenlanden en Gorinchem vaststellen voor windenergie en met welke onderbouwing.
5. Conform het bestuursakkoord met de RES-partners en de rijksoverheid tijdig gemeentelijk vaststellen

van reële en haalbare definitieve windlocaties als alternatief voor de locatie Avelingen.

Argumenten:

1.1. *De voorgestelde locaties zijn het gevolg van een navolgbaar proces, en een zorgvuldige inhoudelijke en politieke afweging, waarin landelijke, provinciale en gemeentelijke kaders zijn gevolgd en de inzichten van inwoners zijn meegewogen.*
De uitgangspunten van uw raad en de afspraken uit de bestuursovereenkomst met de RES-partners en de rijksoverheid hebben als overkoepelend kader gefungeerd voor de gehele aanpak van de verkenning naar nieuwe windlocaties. De afweging voor de voorgestelde locaties is kwalitatief gedaan, omdat een kwantitatieve benadering wat betreft onze colleges niet mogelijk is voor deze opgave, omdat onvergelijkbare belangen en aandachtspunten met elkaar moeten worden gewogen. In het Beoordelingsdocument is een uitgebreide samenvatting van alle sturingsinformatie opgenomen, die heeft geleid tot de keuze voor de voorgestelde locaties. Met de keuze voor deze locaties wordt ook rekenschap gegeven van de motie om 4 turbines in Molenlanden als uitgangspunt te nemen, omdat we plaatsing van 4 turbines op locatie J als uitgangspunt nemen.

1.2. *Conform uw uitgangspunten, en conform het door u vastgestelde plan van aanpak is een uitgebreid participatieproces ingericht. Daarmee zijn veel inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties betrokken bij de besluitvorming. Er zijn door middel van dit proces veel aanvullende kennis en adviezen uit de breedte van de samenleving opgehaald en benut voor de onderbouwing van dit voorstel.*
Een bestuurlijke duiding van het participatieproces vindt u onder de kop ‘Participatie’ verderop in dit raadsvoorstel. Een uitgebreide procesmatige en inhoudelijke beschrijving van het participatieproces vindt u in de diverse participatierapporten en verslagen en de adviezen van bewoners en maatschappelijke organisaties in de bijlage bij dit voorstel. Er is ook een samenvatting van het participatieproces en de resultaten opgenomen in het Beoordelingsdocument. Wij als colleges en de ambtelijke RES-organisatie hebben het participatieproces als zeer intensief en waardevol beleefd. De vele adviezen en inzichten hebben we ter harte genomen en zwaar gewogen in het komen tot de voorgestelde locaties. Inzichten vanuit de participatie over projectfasen die volgen op dit besluit nemen we uiteraard mee in de volgende stappen van de wind- en bredere RES-opgave.

1.3. *Er heeft een zorgvuldige bestuurlijke onderbouwing plaatsgevonden waarom de voorgestelde locaties K, L2, M en O niet geschikt zijn voor de plaatsing van windturbines, volgens uw uitgangspunten, de aangenomen moties en volgens de uitkomsten van het participatieproces. En waarom locaties S en J, met de kennis van dit moment, wel reële en haalbare alternatieven vormen voor locatie Avelingen.*
Het kiezen van locaties voor windenergie in de Alblasserwaard is zowel een inhoudelijk onderbouwde als een politieke keuze. Er bestaan geen objectieve maatstaven voor bijvoorbeeld het prioriteren van het voorkomen van geluidsoverlast boven natuurimpact of voor het beschermen van erfgoed boven het open polderlandschap.

De locaties K, L2 en M achten wij niet geschikt voor realisatie van windturbines, primair vanwege hun ligging in het open polderlandschap, de afwezigheid van grote infrastructuur en de potentiële grote negatieve effecten op erfgoed, natuur en recreatie. De afstand tot onderstations is groter dan bij S, J en O, waardoor de businesscase en technische haalbaarheid naar alle waarschijnlijkheid minder goed is. De locaties K, L2 en M liggen niet in aandachtsgebieden voor windenergie uit de RES 1.0, waardoor de aanwijzing ook politiek niet navolgbaar zou zijn. Locatie O ligt wel in een aandachtsgebied windenergie, maar biedt technisch ruimte voor maximaal drie windturbines. Naast locaties S en O, zou dit dan nog een locatie voor het halen van RES bod vereisen, wat door de colleges als onwenselijk wordt beschouwd. O biedt volgens de analyse van Arcadis weinig schuifruimte om drie turbines te realiseren, waardoor optimalisatie van de opstelling maar zeer beperkt mogelijk zou zijn. De combinatie van S en O zou in onze ogen bovendien voor een onevenredige druk op de leefomgeving zorgen op Hoogblokland en in mindere mate Arkel.

Locatie S en J achten wij wel reële en haalbare locaties voor locatie Avelingen. Locatie S ligt aan de rand van het Groene Hart in Gorinchem, nabij grote infrastructuur zoals de A27 en een toekomstig bedrijventerrein, wat gunstig is voor stroomafname en lokaal eigendom. Er is maatschappelijke

weerstand, maar ook enig draagvlak voor de locatie. Er zijn verkennende gesprekken met de initiatiefnemers van het naastgelegen vergunde, maar nog niet gebouwde windpark Groote Haar, energiecoöperatie De Knotwilg en Greentrust. Realisatie van de locatie is, met de huidige inzichten, technisch mogelijk. Het kan gaan om uitbreiding van het bestaande plan Groote Haar met één of twee aanvullende turbines, of om een geheel nieuw plan, met drie (grotere) turbines. Zoals op alle locaties zijn er ook op S nog onzekerheden die nader onderzocht moeten in het vervolgtraject, zoals bijvoorbeeld geluidsoverlast of andere hinder voor omwonenden en mogelijke impact op erfgoed en natuur.

Locatie J ligt langs de A15 en N214, aan de rand van de polder, nabij energieverbruikers en een onderstation, wat de businesscase ondersteunt. Locatie J biedt technisch ruimte voor 6 turbines. Bij realisatie van de 4 turbines die nu het uitgangspunt vormen, is er dus enige schuifruimte voor optimalisatie. De locatie ligt in de nabijheid van woonwijken in Papendrecht, waar veel zorgen leven, zoals ook bij de omwonenden in Molenlanden. De impact van plaatsing van turbines op de werelderfgoedstatus van Kinderdijk moet in het vervolgproces nader onderzocht worden, net als mogelijke impact op natuur en geluidsoverlast of andere hinder bij omwonenden.

Beide locaties liggen in ‘aandachtsgebieden windenergie’ uit de RES 1.0. Beide locaties vereisen een intensief communicatie- en participatieproces in de volgende fase om zorgen en ideeën van inwoners en andere belanghebbenden zoveel mogelijk te adresseren en hen mee te nemen in de planvorming.

In het Beoordelingsdocument is een uitgebreidere onderbouwing van de locatiekeuze opgenomen.

1.4. *Door nu zelf een positief besluit te nemen over nieuwe locaties voor windturbines in de Alblasserwaard houdt u als raden de regie over de locatiekeuze voor windturbines. Als u een (deels) negatief of geen besluit neemt, dan is de kans reëel dat de provincie de regie overneemt over de locatiekeuze voor windturbines in de Alblasserwaard.*
De provincie Zuid-Holland en waterschap Rivierenland zijn partners in RES Alblasserwaard en daarmee medeverantwoordelijk voor het behalen van het RES-bod in 2030. Met name de provincie geeft duidelijk aan hier ook een actieve rol in te willen spelen, vooral waar het gaat om het realiseren van voldoende windenergie. Hiervoor hebben Gedeputeerde Staten onlangs de Routekaart RES Elektriciteit aangenomen.[3] De provincie is voor windparken het wettelijke bevoegd gezag en kan dus ook juridisch afdwingen dat windparken worden gerealiseerd. De provincie laat in andere regio’s op dit moment zien dat zij dit instrumentarium ook inzet, in het geval dat gemeenten onvoldoende eigen initiatief tonen om windambities uit het RES-bod te realiseren. Overigens werken beide gemeenten in het kader van RES Alblasserwaard de afgelopen jaren zeer constructief samen met de provincie en, wat meer op de achtergrond, met waterschap Rivierenland. Dit wordt ook door de provincie gezien en gewaardeerd.
Zoals beschreven in de inleiding hebben de RES-partners en de rijksoverheid gezamenlijk de bestuursovereenkomst RES Alblasserwaard / Avelingen ondertekend in februari 2023, waarmee de verkenning naar nieuwe windlocaties, ter vervanging van locatie Avelingen, startte. In februari 2024 is deze bestuursovereenkomst geactualiseerd.

Artikel 6 van de geactualiseerde bestuursovereenkomst luidt als volgt:

> *Dat als de gemeenteraden van beide gemeenten medio 2024 géén reële en haalbare definitieve gemeentelijke zoeklocaties vaststellen: a) De verkenning voor de bouw van windturbines op locatie Avelingen weer wordt opgestart door het Rijk. Bij een positieve uitkomst van deze verkenning zal de provincie als bevoegd gezag de realisatie van een windpark op Avelingen bevorderen. Tot medio 2024 worden geen onomkeerbare stappen gezet in de verkenning of planvorming van locatie Avelingen. b) En dat daarnaast door de provincie een verkenning voor windturbines wordt gestart op de locaties die als kansrijk uit de windverkenning naar voren zijn gekomen en die ook onderdeel zijn geweest van de planMER*

[3] Zie raadsinformatiebrief met duiding hiervan: https://gorinchem.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/4afbe6f7-7b3c-4d2e-b869-fffbdf2941c5

[inmiddels OER]. Dit is nodig omdat Avelingen alleen onvoldoende ruimte biedt voor realisatie van het gehele RES-bod.

Door op 9 juli een positief besluit te nemen over reële en haalbare definitieve gemeentelijke locaties houden de gemeenten maximale regie over waar in de Alblasserwaard windenergie wordt gerealiseerd. In een brief aan beide colleges van eind 2023, op verzoek van de beide raden, heeft de provincie laten weten dat zij de door de gemeente vastgestelde locaties en locatie Avelingen zal meenemen in het omgevingseffectrapport (OER) voor de herziening van het provinciale Omgevingsbeleid in 2025. De provincie heeft in de bestuurlijke RES-overleggen voortdurend aangegeven een actieve rol van de gemeenten belangrijk te vinden, evenals een zorgvuldige participatie van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, maar ook te hechten aan een voortvarende realisatie van het RES-bod.

1.5. *Windenergie vormt een cruciaal onderdeel van het regionale energiesysteem van de (nabije) toekomst en is een onderdeel van de borging van regionale energiezekerheid en prijsstabiliteit.*
Na de recente energiecrisis als gevolg van de Oekraïneoorlog en de afkondiging van netcongestie voor stroomafname door grootgebruikers in een deel van de regio, staat het cruciale belang van energiezekerheid én prijszekerheid (sinds lange tijd) weer volop in de aandacht. Het RES-bod, en ook het deel windenergie daarbinnen, draagt niet alleen bij aan het reduceren van CO_2-uitstoot (de klimaatopgave), maar ook aan regionale energie- en prijszekerheid, het optimaal benutten van de aanwezige netcapaciteit en daarmee een gezond vestigingsklimaat en randvoorwaarden voor bijvoorbeeld woningbouw en maatschappelijke voorzieningen. Decentrale energieopwekking wordt steeds belangrijker nu de energietransitie in rap tempo vordert en er met de publicatie van het Nationaal Plan Energiesysteem en het pMIEK Zuid-Holland 1.0 voor het eerst globale routekaarten liggen richting een landelijk en provinciaal energiesysteem van de toekomst. Uw motie dat regionaal opgewekte energie eerst lokaal wordt gebruikt om netcongestie te minimaliseren en leveringszekerheid te vergroten passen bij de beweging die nu wordt ingezet. In de realisatiefase zal hier verder uitvoering aan worden gegeven.

1.6. *Het RES-bod Alblasserwaard is proportioneel ten opzichte van de biedingen van andere RES-regio's.*
Sinds 2021 werken gemeenten Molenlanden, Gorinchem, provincie Zuid-Holland en waterschap Rivierenland samen aan de regionale energiestrategie Alblasserwaard, kortweg RES Alblasserwaard. Het bod van de RES Alblasserwaard is om in 2030 1150 TJ (oftewel 0,32 TWh) hernieuwbare elektriciteit op te wekken, waarvan 49% (562 TJ) door windenergie en 51% (588 TJ) door grootschalige zon-op-dak-installaties, aangevuld met zon op restgronden, zoals langs snelwegen. De realisatie van dit bod betreft ongeveer 15% van het totale energieverbruik in de regio in 2021. Het is nog niet zeker hoe hoog dat percentage in 2030 zal zijn (want dat is afhankelijk van of ons energieverbruik gaat stijgen of dalen), maar de Alblasserwaard wordt hiermee in ieder geval geen wingebied voor andere delen van Nederland. Om het RES-bod in landelijk perspectief te zetten: alle dertig RES-regio's hebben tezamen een stroomproductie van 55 TWh hernieuwbare elektriciteit geboden. Het bod van RES Alblasserwaard betreft daarvan 0,58%. Ten opzichte van onze directe buur-RES-regio's is de hoogte van ons RES-bod gemiddeld, zowel bekeken vanuit inwoneraantal als vanuit oppervlakte. Het huidige energieverbruik binnen Gorinchem en Molenlanden is volgens de nationale Klimaatmonitor van dezelfde orde van grootte: in Gorinchem is in 2022 in totaal 4.218 TJ gebruikt, in Molenlanden 3.628 TJ.

Risico's:

Gezien deze raadsvoorstellen van Molenlanden en Gorinchem zoveel mogelijk gelijk zijn, zijn conform de raadsvoorstellen in Molenlanden ook kanttekeningen opgenomen.

1.1. *Als u een (deels) negatief of geen besluit neemt, dan is de kans reëel dat de provincie de regie overneemt over de locatiekeuze voor windturbines in de Alblasserwaard.*
De provincie Zuid-Holland heeft RES Alblasserwaard 1.0 ook vastgesteld. De provincie kan bovendien juridisch afdwingen dat windparken worden gerealiseerd en hecht sterk aan het realiseren van het gehele RES-bod in 2030. In het bestuursakkoord is afgesproken dat in het geval dat de gemeenten niet afdoende reële en haalbare alternatieven aandragen voor Avelingen, het Rijk

de verkenning van locatie Avelingen weer opstart en de provincie op zoek gaat naar een aanvullende windlocatie. De provincie laat in andere regio's op dit moment zien dat zij bereid is om de komst van windturbines af te dwingen, in het geval dat gemeenten onvoldoende eigen initiatief tonen om de (wind)ambities uit hun RES-bod te realiseren. Zie ook de uitgebreidere onderbouwing in argument 1.4.

1.2. *Het is in dit stadium nog niet mogelijk om álle relevante kennis en inzichten mee te wegen in de besluitvorming. In de aanstaande provinciale besluitvorming, planontwikkeling en vergunningverleningsfase zullen nog aanvullende en meer precieze inzichten worden ontwikkeld.*
Bij de ontwikkeling van windenergie wordt in iedere processtap de kennis over relevante aspecten verfijnd. Bij deze besluitvormingsronde konden inzichten vanuit de bewonersparticipatie worden toegevoegd en expertmatige inzichten over onder meer mogelijke effecten van toekomstige windparken op de defensieradar, werelderfgoed en een nieuwe hoogspanningsleiding. De provincie zal in 2025 in haar overwegingen bij aanpassing van de omgevingsverordening nog meer kennis tot haar beschikking hebben, bijvoorbeeld over de effecten op milieu-, landschaps-, ecologie- en cultuurhistorieaspecten. Deze kennis komt voort uit het provinciale omgevingseffectrapport dat dit jaar wordt opgesteld en eventuele verdiepende onderzoeken.

1.3. *Het vaststellen door de gemeenten van definitieve locaties voor windenergie is nog niet voldoende om windturbines op deze locaties te realiseren. Daarvoor moet het omgevingsbeleid van de provincie en de gemeente(n) worden aangepast en een vergunning aan een initiatiefnemer worden verstrekt.*
De provincie Zuid-Holland zal de door de gemeenten vastgestelde locaties eerst in haar omgevingsverordening moeten opnemen om de realisatie van windturbines op de betreffende locaties mogelijk te maken. De procedure voor wijziging van de provinciale omgevingsverordening is al gestart en zal naar verwachting eind 2025 worden afgerond. Daarna zullen in principe de gemeentelijke omgevingsplannen nog moeten worden aangepast om de realisatie van windturbines op de vastgestelde locaties planologisch mogelijk te maken, tenzij de provincie ervoor kiest om een provinciaal inpassingsbesluit te nemen. OER-onderzoek (voorheen planMER) maakt verplicht onderdeel uit van deze procedures. Voor de uitwerking tot een concreet windpark is in de meeste gevallen bovendien een project-MER verplicht.

1.4. *De situatie kan zich in de toekomst voordoen dat de door de gemeenten aangedragen locaties voor de provincie niet haalbaar blijken, bijvoorbeeld als gevolg van resultaten uit het omgevingseffectrapport of andere onderzoeken die de provincie in de komende periode nog uitvoert. Hieruit kan volgen dat de provincie toch de verkenning van locatie Avelingen voortzet en/of andere locatie voor grootschalige windenergie in de regio aanwijst.*
Het is vanuit het belang van de gemeenten gezien verstandig om binnen de RES-samenwerking constructief in gesprek te blijven met provincie Zuid-Holland over de windopgave in de Alblasserwaard. Ook in de situatie dat de provincie in de komende periode met onderzoeksresultaten komt die de plaatsing van windturbines op de door de gemeenten vastgestelde locaties in meer of mindere mate bemoeilijken. Het is mogelijk dat uit het omgevingseffectrapport (OER) of andere verdiepende onderzoeken die de provincie in de komende periode uitvoert, lichte of zware belemmeringen naar voren komen ten aanzien van de door de gemeenten vastgestelde locaties. Mogelijke risico's bestaan bijvoorbeeld op het vlak van de impact van windturbines op de gemeentelijk vastgestelde locaties op (wereld)erfgoed, landschap of specifieke natuurwaarden, zoals beschermde diersoorten. Over deze en andere onderwerpen zullen de OER en andere verdiepende onderzoeken vanuit de provincie in de komende periode meer inzichten opleveren. Mochten er op de door de gemeenten vastgestelde locaties zodanige belemmeringen blijken dat de provincie en wellicht ook de gemeenten moeten overwegen om andere, volgens haar meer geschikte locaties aan te wijzen, dan is het belangrijk dat er bestuurlijk overleg plaatsvindt over mogelijke scenario's om het RES-bod te realiseren voor 2030, maar tevens genoeg rekening te houden met de doorlopen regionale windverkenning en de besluitvorming door de gemeenten.

1.5. *In het participatieproces is naar voren gebracht om het aandeel wind in het RES-bod te vervangen door meer zonnepanelen op daken te realiseren.*
Uit het eindrapport van de online bewonersraadpleging blijkt dat een meerderheid van de

respondenten de hoogte van het RES-bod steunt, maar dat ook dat een meerderheid het aandeel windenergie in dat bod (49%) te hoog vindt. Het argument wordt vervolgens vaak gegeven dat men liever schone energie opwekt door plaatsing van meer zonnepanelen op daken. Dat is heel begrijpelijk, gezien de relatief geringe impact van zonnepanelen op daken voor de leefomgeving en de nagenoeg afwezigheid van hinder voor omwonenden. Het RES-bod invullen door alleen zonnepanelen op daken is in deze regio echter niet reëel. Het bestaande bod zon-op-dak is met 0,16 TWh in onze regio al hoog ten opzichte van het dakoppervlak dat beschikbaar is. In een raadsinformatiebrief op 14 mei bent u op de hoogte gesteld van de voortgang van de realisatie van zonne-energie op grote daken als onderdeel van de RES-opgave.[4] Weliswaar is er sprake van flinke groei en zijn er op 1 januari 2024 zo'n 162.000 zonnepanelen geïnstalleerd op grote daken in onze regio, toch resteert er tot 2030 nog een opgave van ruim 336.000 extra zonnepanelen op grote daken die nog gerealiseerd moeten worden. De realisatie gaat hard, maar we lopen achter op het benodigde tempo om het zonnebod in 2030 te halen. Dit is een landelijk beeld, wat voornamelijk wordt veroorzaakt door het feit dat zonnepanelen zelf weliswaar nog steeds goedkoper worden, maar voor de komende jaren vooral nog daken of dakdelen beschikbaar zijn waar een of meerdere belemmeringen optreden voor de realisatie van zonne-energie. Denk aan asbest, constructieproblemen, verzekerbaarheid, een te kleine aansluiting en eigendomsverhoudingen. De RES, provincie Zuid-Holland en de rijksoverheid zetten allen in op een intensivering van stimuleringsmaatregelen om deze belemmeringen weg te nemen, maar het is nog onzeker of dit leidt tot de realisatiesnelheid die nodig is om het RES-bod op zonne-energie te halen. Een significante aanvullende bijdrage aan het zonnebod zou geleverd kunnen worden door zonnepanelen op bedrijfspanden op het aan te leggen bedrijventerrein Groote Haar in Gorinchem te verplichten, maar een substantieel hoger zonnebod dan 0,16 TWh is niet realistisch.

Daarnaast geldt dat de RES-partners niet voor niets een combinatie van zon en wind in het RES-bod hebben vastgesteld. Een mix van zonne- en windenergie biedt aanzienlijke voordelen voor het energiesysteem, doordat ze elkaar aanvullen op verschillende momenten van de dag en seizoenen, wat resulteert in een meer constante energieopwekking. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van het systeem door minder afhankelijk te zijn van één enkele bron en vermindert de kans op spannings- en frequentieproblemen in het elektriciteitsnet. Bovendien kan een diversificatie van energiebronnen kostenbesparingen opleveren door de behoefte aan opslag- en back-upsystemen te verminderen, terwijl een optimale benutting van infrastructuur mogelijk wordt door de gespreide belasting over verschillende tijdstippen en omstandigheden.

1.6. *In het participatieproces is naar voren gebracht om het aandeel windenergie in de RES te vervangen met kernenergie.*
Het RES-bod kan volgens onze colleges niet worden ingevuld met kernenergie in plaats van de plaatsing van windturbines. Wat betreft kernenergie zijn er drie argumenten waarom dit geen vervanging voor windenergie kan zijn in het RES-bod. Ten eerste heeft ook een kernreactor grote gevolgen voor de leefomgeving. Zelfs een Small Nuclear Reactor (SMR) neemt zo'n 10.000-20.000 vierkante meter in beslag (1 tot 2 hectare). De grootschalige kernreactoren waar de rijksoverheid op dit moment plannen voor maakt, nemen een veelvoud daarvan in. De recent opgeleverd moderne kernreactor Olkiluoto 3 reactor in Finland kost bijvoorbeeld 170 hectare aan gronden. Ten tweede kunnen kernreactoren, ook SMR's, naar verwachting niet voor 2030 gerealiseerd worden. Ten derde is stroom vanuit een kernreactor vele malen duurder dan stroom vanuit zonnepanelen of windenergie (de laatste internationale rapporten gaan uit van dubbel tot driemaal of zelfs viermaal zo duur), wat voor consumenten, bedrijven en overheden een groot obstakel zou vormen als dit wordt ingezet om goedkope, hernieuwbare bronnen van energie mee te vervangen. Het laatste inzicht van TNO is dat een verhouding van ongeveer 90% hernieuwbare energie (met name zonne- en windenergie) en 7-9% kernenergie (als zogenaamde *baseload*) het meest kosteneffectieve elektriciteitssysteem oplevert.[5] Andere vormen van duurzame opwek van energie, zoals bijvoorbeeld waterkracht, leveren veel minder elektriciteit en in onze regio dan windturbines.

[4] https://gorinchem.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/a3115ac5-47bb-478d-a4c6-16bec9a0f563

[5] TNO, Whitepaper Toekomst van het Nederlandse energiesysteem, mei 2024. https://www.tno.nl/nl/newsroom/2024/05/rol-energie-intensieve-industrie/

1.7. *Uit de online raadpleging blijkt dat de meerderheid het aandeel windenergie in het RES bod te hoog vindt. Dit standpunt komt ook in diverse adviezen van bewonersgroepen en maatschappelijke organisaties terug.*
In de online raadpleging geeft een meerderheid van de respondenten aan zich te kunnen vinden in hoogte van het RES-bod als geheel (te weten opwekking van duurzame elektriciteit in de Alblasserwaard in 2030 ter hoogte van 15% van het huidige totale regionale energiegebruik). Echter, ook een meerderheid geeft aan dat zij het aandeel windenergie in het RES-bod te hoog vindt. De colleges achten het verlagen van de inzet op een verlaging van het aandeel windenergie in het RES-bod onverstandig. We hebben ons via het Klimaatakkoord gecommitteerd aan de nationale klimaatdoelen. Het opwekken van 15% van de gebruikte energie in de eigen regio in 2030, betekent dat nog steeds 85% van de gebruikte energie van elders komt. Juist de mix van wind- en zonne-energie is daarbij het meest efficiënt voor de optimale benutting, en ook het betaalbaar houden, van het elektriciteitsnet. Om het aandeel wind in de RES aan te passen zouden bovendien het RES-bod en de bestuursovereenkomst opengebroken moeten worden, omdat dit gezamenlijke afspraken zijn met de provincie Zuid-Holland, het waterschap Rivierenland en de rijksoverheid. Gezien de recente besluiten van de provincie achten wij de kans klein dat de provincie akkoord gaat met de verlaging van het aandeel windenergie in het RES-bod en/of verlaging van het RES-bod. De colleges zijn van mening dat inzet hierop vanuit de gemeenten naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt dat de provincie de regie over de realisatie van het aandeel windenergie in de Alblasserwaard zal overnemen.

1.8. *Landelijke normen voor windturbines zijn nog niet in werking getreden, maar zijn voorzien voor medio 2025.*
Er zijn sinds 12 oktober 2023 nieuwe landelijke ontwerp-milieunormen voor windturbines op land gepubliceerd. Deze ontwerp-normen sluiten aan bij de gehanteerde milieunormen in de verkenning die door Arcadis en de RES-organisatie zijn gehanteerd. Wat de definitieve landelijke milieunormen worden is nog niet bekend. De verwachte inwerkingtreding is medio 2025. Nieuwe windparken in de Alblasserwaard zullen aan deze nieuwe landelijke normen moeten voldoen, nadat deze zijn vastgesteld.

1.9. *Risico op netcongestie voor invoeding.*
Op dit moment is voor een deel van de Alblasserwaard netcongestie voor stroomafname aangekondigd. Dit heeft geen gevolgen voor de mogelijkheden om duurzaam opgewekte stroom van windparken op het net in te voeden. Er zijn ook geen signalen van netbeheerders Stedin of TenneT dat er op dit moment risico op congestie voor invoeding bestaat. Echter, deze situatie zou in de verdere toekomst, als realisatie van de windparken naderbij komt, anders kunnen zijn. Dit zou een vertraging van de realisatie van een of meerdere windparken kunnen betekenen.

Financiën:

Met het vaststellen van definitieve gemeentelijke locaties voor de realisatie van windturbines gaan geen directe kosten gepaard. De windverkenning is begroot als onderdeel van de werkzaamheden van RES Alblasserwaard in 2023 en 2024 en vragen geen aanvullende financiële inzet. Naar verwachting zullen de kosten van de personele inzet op het winddossier bij positieve raadsbesluiten iets teruglopen in de tweede helft van 2024, als gevolg van het feit dat de provincie dan eerst aan zet is in het proces en het arbeidsintensieve participatieproces van de eerste helft van 2024 dan is afgerond. In 2025 is de verwachting dat de focus van de inzet van de RES-organisatie en beide gemeenten langzaam verschuift van het vaststellen van windlocaties naar de begeleiding en bijsturing van de ontwikkeling van concrete plannen op specifieke locaties. In die fase zal er veel inzet nodig zijn voor een participatietraject over de concrete ontwikkeling van windturbines op de vastgestelde windlocaties. Onder de Omgevingswet ligt de verantwoordelijkheid voor het organiseren van een participatieproces weliswaar bij de initiatiefnemer, maar in de ontwikkeling van duurzame energie en zeker windturbines is de praktijk dat ook de betrokken gemeente hierin moet investeren. Inwoners hebben in private initiatiefnemers (over het algemeen) minder vertrouwen dan in de overheid, waardoor deze betrokkenheid noodzakelijk is. Daarbij kan voortgebouwd worden op de in dit traject opgebouwde relaties. Ook de borging van lokaal eigendom en het neerslaan van revenuen en stroomopbrengst in de regio vraagt actieve betrokkenheid van de overheid in deze fase. In financiële ramingen van de Raad voor het Openbaar Bestuur die ten grondslag liggen aan de CDOKE-middelen worden, mede om die reden, voor ieder jaar van de ontwikkeling van een windpark meerdere fte’s begroot.

Participatie:

Proces

Conform het participatieplan is door de RES-organisatie een intensief participatieproces georganiseerd, waarin een groot aantal bewoners, bedrijven, organisaties, grondeigenaren en andere belanghebbenden direct of indirect hun inbreng hebben gegeven. Er is een online raadpleging uitgevoerd waaraan ruim 2.500 respondenten uit de regio hebben meegedaan, merendeels uit Molenlanden, een kleiner deel uit Gorinchem, maar ook uit diverse buurgemeenten. De methode van de online raadpleging (participatieve waarde evaluatie) was om bewoners op de stoel van de colleges en gemeenteraden te plaatsen zodat bewoners een uitgebreide beoordeling konden geven van het voorliggende vraagstuk, die meer informatie geeft over hun voorkeuren dan alleen ‘voor’ of ‘tegen’. Rondom de zes shortlistlocaties zijn bewonerswerkgroepen geformeerd, waaraan in totaal 120 inwoners direct hebben deelgenomen. Door middel van bijeenkomsten, informatievoorziening en onderling contact hebben deze werkgroepen ieder een advies opgeleverd. Ook diverse maatschappelijke partijen hebben vanuit hun eigen perspectieven en achterbannen adviezen geschreven. Daarnaast hebben verschillende groepen inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen formeel of informeel eigenstandig input geleverd, middels brieven, mails en telefoontjes aan de RES-organisatie, gemeentebesturen, direct aan uw raden en/of via de regionale media. Klankbordgroepen en dorpsberaden van diverse kernen in Molenlanden hebben aanvullende eigen avonden georganiseerd waarbij zij in gesprek gingen met elkaar en de RES-organisatie over het onderwerp windenergie in de Alblasserwaard. Specifiek voor de 130 grondeigenaren in de zes shortlistlocaties is een bijeenkomst en een online enquête gehouden, om zicht te krijgen op de houding van deze groep ten opzichte van windenergie op hun gronden en op het delen van revenuen van windturbines. Ook inwoners van buurgemeenten zijn uitgenodigd om hun stem te laten horen via de werkgroepen of online raadpleging. De buurgemeenten zijn via ambtelijke en bestuurlijke gesprekken op de hoogte gehouden van het verloop van de windverkenning en ook formeel uitgenodigd om hun inbreng te leveren.

Uitkomsten

Uit de online raadpleging wordt duidelijk dat een meerderheid van de respondenten de hoogte van het RES-bod steunt, maar het aandeel windenergie te hoog vindt. Ook de adviezen van de zes bewonerswerkgroepen zijn overwegend zeer kritisch over de plaatsing van windturbines, terwijl veel adviezen de noodzaak van de energietransitie wel erkennen. Veelgenoemde zorgen van inwoners over grote turbines zijn gezondheidsrisico's, met name door geluidsoverlast en laagfrequent geluid, waarvan zij slaapstoornissen, hoofdpijn en stress verwachten. De omwonenden pleiten in hun adviezen voor grotere plaatsingsafstanden van woningen dan de huidige norm van tweemaal de tiphoogte. Ook de visuele impact op het open polderlandschap wordt vaak genoemd als negatief, omdat dit landschap als zeer waardevol wordt beschouwd. Andere zorgen zijn waardedaling van huizen, de mogelijke negatieve impact op de biodiversiteit (met name vogels en vleermuizen). Inwoners in de raadpleging en de adviezen wijzen verder op mogelijke ruimtelijke beperkingen als gevolg van windturbines voor toekomstige woningbouw. En op mogelijke aantasting van archeologische en cultuurhistorische waarden, zoals het werelderfgoed Kinderdijk. Veiligheidsrisico's, zoals vallende onderdelen en chemische stoffen door slijtage of lekkage aan turbines, worden met name in de adviezen van omwonenden genoemd. Hoewel positieve aspecten van windturbines ook worden genoemd, met name in de online raadpleging, zoals de noodzaak van opwekking van duurzame energie en de mogelijkheid om lokaal of regionaal te delen in de opbrengsten, wegen deze duidelijk minder zwaar, in de online raadpleging en zeker in de adviezen van omwonenden en maatschappelijke organisaties. In de adviezen van maatschappelijke organisaties wordt meer aandacht besteed aan met name zorgen over landschaps-, natuur- en erfgoedwaarden.
De reacties van grondeigenaren op de zes shortlistlocaties in een online enquête zijn overwegend positief tot zeer positief. Hier leiden wij uit af dat, althans voor deze groep, de economische relatie tot een windpark uitmaakt voor de houding die men erover heeft. Er leven bij de grondeigenaren zorgen over het lage draagvlak onder omwonenden. De grondeigenaren geven aan positief te staan tegenover het delen van eigendom en revenuen van een eventueel windpark met omwonenden en andere regionale belanghebbenden, zoals regionale bedrijven.

Alle adviezen van bewonersgroepen en maatschappelijke organisaties in het kader van de georganiseerde participatie, het resultaat van de online raadpleging en de enquête onder grondeigenaren en verslagen van de verschillende sporen van de participatieaanpak vindt u als bijlagen bij het raadsvoorstel. Er is ook een

uitgebreide samenvatting van het verloop en de uitkomsten van het participatieproces opgenomen in het Beoordelingsdocument.

Reflectie op het participatieproces
Bestuurlijk en ambtelijk is hebben we het uitgebreide participatieproces als zeer waardevol en intensief ervaren. Het heeft ons begrip verder verdiept dat de plaatsing van grootschalige windturbines in onze regio, waar dan ook, een ingrijpend besluit is, dat bij een deel van de inwoners veel emoties losmaakt. En dat veel belangen van heel verschillende aard raakt. We hebben, met de inwoners en overige betrokkenen, aan den lijve ondervonden dat het moeilijk is om een participatieproces van begin tot einde helemaal volgens ieders verwachtingen te doorlopen. Bewoners in en rondom Molenlanden voelden zich overvallen door het vooruitzicht van de plaatsing van windturbines in hun leefomgeving. Bij de start van het participatieproces zijn een aantal zaken niet goed gegaan. De punten zijn benoemd en op korte termijn door het RES-team en het participatiebureau geadresseerd en in het vervolgtraject meegenomen. Vervolgens zijn goede gesprekken en adviesprocessen op gang gekomen, met een rijke opbrengst. We hebben tijdens het participatieproces veelvuldig het gesprek gevoerd met bewoners, bedrijven en maatschappelijke partijen over de verschillende inzichten, waarden, belangen en emoties die bij dit besluit aan de orde zijn. We hopen dat inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en grondeigenaren door hun onderlinge gesprekken, de bijeenkomsten, de contacten met de RES-organisatie, hun adviezen en de online enquêtes over het algemeen het gevoel hebben dat zij hun zorgen, ideeën en standpunten goed voor het voetlicht hebben kunnen brengen aan ons als colleges en aan u als raden.

Communicatie:

Bij iedere belangrijke stap in de windverkenning wordt een persbericht naar buiten gebracht. Ook ditmaal wordt over uw besluit een persbericht gemaakt. De pers wordt ook de mogelijkheid geboden tot een gesprek met de wethouders.

Duurzaamheid:

Deze verkenning heeft tot doel om te komen tot nieuwe windzoeklocaties in RES Alblasserwaard. Windenergie is een vorm van hernieuwbare energie, wat bijdraagt aan de overstap van fossiele energiebronnen naar duurzame energie en daarmee zorgt voor CO2 reductie.

Vervolgproces:

De colleges stellen de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland formeel per brief op de hoogte van uw besluiten. Naar verwachting neemt de provincie vervolgens de door de gemeente gekozen locaties mee als variant in het omgevingseffectrapport (OER), dat zij opstelt als onderdeel van de aanpassing van haar omgevingsverordening om windturbines op nieuwe locaties in de Alblasserwaard mogelijk te maken. Op basis van deze OER stelt de provincie vervolgens begin 2025 een ontwerp-wijziging omgevingsverordening op, inclusief nieuwe windlocaties in de Alblasserwaard, die ter inzage wordt gelegd. Vaststelling van de definitieve aangepaste omgevingsverordening wordt verwacht voor 1 december 2025. De provincie en gemeenten moeten onderling afspreken of de gemeenten het bevoegd gezag over de vergunningverlening, die volgt op deze fase, willen overnemen. In de tussentijd zullen initiatiefnemers voor windparken en de RES-organisatie samenwerken aan de ontwikkeling van concrete plannen die passen binnen de uitgangspunten die de raden in mei 2023 hebben vastgesteld, onder meer wat betreft het maximaliseren van maatschappelijk en financieel rendement voor de regio, maximaal lokaal eigendom en maximale lokale of regionale benutting van de opgewekte stroom. Daarbij wordt rekening gehouden met de aangenomen moties in beide gemeenteraden.

Bijlagen:

1. RES Alblasserwaard, Beoordelingsdocument Onderbouwing locaties windenergie RES Alblasserwaard, juni 2024
2. Gemeenten Molenlanden en Gorinchem, Uitgangspunten verkenning windenergie RES Alblasserwaard, april 2023
3. Populytics, Resultaten van een raadpleging over windenergie in regio Alblasserwaard, mei 2024
4. Adviezen van bewoners en maatschappelijke organisaties, mei 2024
   a. Werkgroep omwonenden locatie J
   b. Werkgroep omwonenden locatie K (incl. J-Oost)

c. Werkgroep omwonenden locatie L2
d. Werkgroep omwonenden locatie M
e. Werkgroep omwonenden locatie O
f. Werkgroep omwonenden locatie S
g. Kerndocument t.b.v. J-K-L

5. Adviezen maatschappelijke organisaties, regiobreed, mei 2024
   a. Advies Den Haneker en Lingelandschap
   b. Advies Stichting Duurzaam Molenlanden
   c. Bijdrage EC Molenlanden
   d. Bijdrage EC De Knotwilg
   e. Klankbordvisie Huurdersraad Kleurrijk Wonen
   f. Visie Gebiedsplatform Alblasserwaard-Vijfheerenlanden
   g. Zienswijze Stichting Mooi en Duurzaam Gorinchem en St. Behoud Erfgoed De Vries Robbe
6. RES Alblasserwaard, Memo Opvattingen van grondeigenaren shortlistlocaties
7. RES Alblasserwaard, Participatienota Windverkenning RES Alblasserwaard, mei 2024
8. RES Alblasserwaard, Reactienota Windverkenning RES Alblasserwaard, mei 2024
9. RES Alblasserwaard, Beantwoording van de vragen gesteld tijdens het participatieproces, mei 2024
10. RES Alblasserwaard, Visualisaties windmolens in mogelijke windzoeklocaties, mei 2024
11. Gemeenten Molenlanden, Gorinchem, provincie Zuid-Holland, waterschap Rivierenland en Rijksoverheid, Geactualiseerd bestuursakkoord RES Alblasserwaard / Avelingen, februari 2024

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 11 juni 2024
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1. Gelet op de uitkomsten van de windverkenning, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland te verzoeken om de locaties S en J als voorkeurslocaties op te nemen in het omgevingseffectrapport, waarin ook alle in het voorstel genoemde windlocaties worden meegenomen, en daarmee mee te nemen bij de onderbouwing van de wijziging van de provinciale omgevingsverordening, conform de bestuursovereenkomst.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 9 juli 2024

Griffier, Voorzitter,